Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Enhet medicin utanför akutsjukhus
Malin Bonin

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-08-12

HSN 2026-0466

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) om vård och rehabilitering för patienter med lymfödem i Region Stockholm

Ärendebeskrivning
I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) fem frågor om vård och rehabilitering för patienter med lymfödem i Region Stockholm.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) om vård och rehabilitering för patienter med lymfödem i Region Stockholm

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen av Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) om vård och rehabilitering för patienter med lymfödem i Region Stockholm anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I skrivelsen vill Axel Conradi (M) och Charlotte Broberg (M) ha svar på fem frågor rörande vård och rehabilitering för patienter med lymfödem i Region Stockholm.

Överväganden
Lymfödem beror på en obalans mellan bildning och absorption av lymfvätska, vilket i sin tur leder till onormal ansamling av vätska i vävnaden.

Lymfödem kan utvecklas till ett kroniskt sjukdomstillstånd som kan ge betydande funktionsnedsättning i form av inskränkt rörlighet, tyngd- och spänningskänsla, benägenhet för infektioner samt psykologiska och kosmetiska problem.

Patienter med lymfödem tas omhand i både primärvården och specialistvården. Den primära utredningen görs på vårdcentralen och i de fall patienten bedöms behöva lymfterapi skickas remiss till medicinsk lymfterapeut inom antingen primärvårdsrehabilitering eller specialiserad fysioterapi.

För patienter med oklar diagnos eller med större behov av lymfödembehandling/rehabilitering än vad som kan erbjudas inom primärvården kan remiss skickas till specialistmottagning för lymfödem. Specialistmottagningen vänder sig till patienter med mer komplexa behov, där insatserna ofta är omfattande och kräver många kontakter under en begränsad period eller där diagnosen är oklar efter primärutredning.

Nedan besvaras de frågor som ställs i skrivelsen.

- Hur många patienter har sökt respektive fått vård sedan vårdvalet avvecklades (helårssiffror)?

Sedan 2023 då vårdvalet avvecklades har utvecklingen av antal vårdkontakter och patienter utvecklats enligt nedan:

År	Antal vårdkontakter	Antal individer
2023	84	30
2024	2669	243
2025	4680	766
2026 (jan-april)	1709	392

- Hur ser tillgängligheten ut till första besök och åtgärd ut för denna patientgrupp?

Den aktuella väntetiden till specialistmottagningen för lymfödem är cirka tre månader.

- Hur lång är väntetiden till att få en kompressionspump och reservdelar efter förskrivning?

Väntetiderna för kompressionspumpar och tillhörande utrustning är generellt korta. Efter att patienten genomgått erforderlig utprovning och en lymfterapeut bedömt att kriterierna för förskrivning är uppfyllda, tar det normalt cirka 1–2 veckor innan kompressionspumpen kan levereras.

De vanligaste kompressionspumparna och reservdelarna finns som lagervara. Om en reservdel behöver beställas från leverantör är leveranstiden normalt upp till tio arbetsdagar. Detta leder dock sällan till väntetid för patienten eftersom verksamheten vid behov kan tillhandahålla ersättningsutrustning från lager tills den ordinarie utrustningen kan repareras eller ersättas.

- Vad beror de eventuellt långa väntetiderna på?

Sammantaget bedöms väntetiderna för såväl kompressionspumpar som reservdelar vara relativt korta och utgör normalt inte någon betydande fördröjning för patienterna.

- Erbjuds utbildning och fortbildning till anställda i regionen att om lymf- och lipödem i syfte att öka kompetensen?

Förvaltningen bedömer att vården för personer med lymf- och lipödem behöver fortsätta utvecklas, framför allt när det gäller tillgången till rätt kompetens i hela vårdkedjan. Samtidigt har flera förbättringar skett under de senaste åren. Antalet patienter som får behandling för lymfödem samt antalet vårdbesök har ökat tydligt mellan 2022 och 2025, vilket tyder på att fler patienter identifieras och får vård. Denna utveckling bedöms delvis vara ett resultat av genomförda utbildningsinsatser.

Trots framsteg finns det fortfarande kunskapsbrister inom delar av vården som kan påverka diagnostik, behandling och uppföljning av patienter med lymf- och lipödem. För att stärka kompetensen har Karolinska Institutet genomfört uppdragsutbildningar i medicinsk lymfterapi, vilket har bidragit till ökad kunskap om bedömning, behandling, kompressionsbehandling och stöd till egenvård. Förvaltningen känner dock inte till några nya riktade utbildningsinsatser inom området som planeras inom den närmaste tiden.

Samtidigt pågår arbete för att stärka kompetensen hos fysioterapeuter och arbetsterapeuter, särskilt inom primärvården där en stor del av patienternas långsiktiga omhändertagande sker. Kompetensen är viktig för en bred patientgrupp eftersom lymfödem kan uppstå av flera olika orsaker och inte enbart i samband med cancerbehandling.

Kompetensförsörjningen är dock en långsiktig utmaning. Tillgången till personal med rätt utbildning är begränsad och det tar tid att bygga upp specialistkunskap. Behovet av specialiserad rehabilitering är fortsatt stort, särskilt för patienter med mer komplexa vårdbehov. Förvaltningen arbetar därför vidare med att utveckla och stärka hela vårdkedjan, öka kompetensen i vårdens olika delar och säkerställa att specialistresurser används där de gör störst nytta för patienterna.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-08-12